

**ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ РИНКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ
ТЕХНІКИ ЖИТОМИРСЬКОЇ**

В Україні склалося важке становище з парком сільськогосподарської техніки. Про це свідчать такі дані: на кінець 1999 року кредиторська заборгованість сільськогосподарських підприємств досягла 13,2 млрд. грн., у тому числі прострочені борги -11,5 млрд. грн., а дебіторська заборгованість становила 3,2 млрд. грн., або в 4,1 раза перевищувала кредиторську. Така ж тенденція спостерігається і в Житомирській області. Дебіторська заборгованість на кінець 1999 року становила 837,6 млн. грн., тоді як кредиторська - 1492,2 млн. грн., що на 654,6 млн. грн. вища дебіторської або на 78,1%. Зважаючи на такий стан, оновлення машинно-тракторного парку практично не відбувається, хоча потреба в сільськогосподарській техніці за даними Міністерства аграрної політики України, в 1999 році досягла 185 тис. од., в тому числі 128 тис. тракторів, 25 тис. зернозбиральних комбайнів, 21 тис. кормо - та 11 тис. кукурудзозбиральної техніки.

Однак, сільськогосподарські підприємства, які підлягали обстеженню в 1997-1998 рр. Держкомстатом України, придбали для оновлення машинно-тракторного парку лише 2,2% наявних на початок 1999 року тракторів, а також 0,4% зерно-, 0,6% кукурудзо-, 0,8% кормо- і 0,3% картоплезбиральних комбайнів. Водночас вони в 1998 році списали лише 9% наявних на цю дату тракторів, а також 7% зерно-, 37% картопле-, 83% кукурудзо- і 10% кормозбиральних комбайнів. При цьому слід відмітити, що майже вся списана техніка відпрацювала понад два строки, що передбачені технічними нормами експлуатації.

Порушення системи своєчасної заміни фізично зношених засобів виробництва новими, відсутність фінансових можливостей придбання необхідних запасних частин, паливно-мастильних матеріалів привело до того, що товаровиробники не мають можливостей своєчасно виконувати відповідний обсяг сільськогосподарських робіт. Про це свідчать дані про рівень забезпеченості технікою та стан її готовності до збирання урожаю в Житомирській області (таблиця 1).

**Розділ 1. РЕАЛІЗАЦІЯ ВЛАСНОСТІ НА ЗЕМЛЮ ТА МАЙНО.
ПРОБЛЕМИ РЕГУЛЮВАННЯ**

Таблиця 1. Забезпеченість технікою і стан її готовності до збирання врожаю в Житомирській області (за даними Житомирського обласного управління статистики)
(штук)

Назва сільсько-господарської техніки	Наявність			В тому числі справних			Коефіцієнт готовності		
	1998	1999	2000	1998	1999	2000	1998	1999	2000
Трактори - всього	13363	12485	11783	7363	6733	7143	0,54	0,55	0,61
Сівалки тракторні	4644	4253	4017	2555	2286	2538	0,54	0,55	0,63
Картоплесаджалки	794	743	686	539	454	429	0,61	0,68	0,63
Плуги тракторні	4791	4412	4180	2917	2673	2944	0,61	0,61	0,70
Культиватори	5882	5320	4909	3184	2818	3046	0,53	0,54	0,62
Вантажні автомобілі	9946	9548	9322	6020	5735	5671	0,60	0,61	0,61
Зернозбиральні комбайни	3715	3556	3329	1544	1705	2223	0,48	0,42	0,67

Проведений аналіз даних таблиці 1 показує, що наявність сільськогосподарської техніки в Житомирській області в 2000 році порівнянню з 1998 роком зменшилась, а саме: тракторів - на 1580 штук, сівалок - на 627 штук, картоплесаджалок - на 108 штук, вантажних автомобілів на 624 штук і зернозбиральних комбайнів всіх марок на 386 штук.

В той час як порівняно з 1999 роком, наявність тракторів зменшилась на 702 штуки, сівалок - на 236 штук, картоплесаджалок - на 57 штук, вантажних автомобілів на 226 штук і т.д.

Але ситуація із забезпеченням аграрних підприємств Житомирщини сільськогосподарською технікою в останні роки дещо покращилась. Слід також відмітити, що в 2000 році збільшилась кількість справної сільськогосподарської техніки, що в свою чергу сприяло тому, що до роботи техніки була готова більш ніж на 60%.

Кон'юнктура ринку сільськогосподарської техніки як і весь агропромисловий комплекс характеризується нині негативними тенденціями.

Головна причина в цьому - скорочення обсягів закупівлі техніки сільськогосподарськими товаровиробниками. Це, в свою

Розділ 1. РЕАЛІЗАЦІЯ ВЛАСНОСТІ НА ЗЕМЛЮ ТА МАЙНО. **ПРОБЛЕМИ РЕГУЛЮВАННЯ**

чергу, зумовило зниження темпів і навіть припинення її виробництва. Вона спостерігається не лише в Україні та інших державах СНД, але і у державах Європейського Співтовариства.

Внаслідок звуження або повної втрати ринків збуту заводи сільськогосподарського машинобудування змушені скорочувати і навіть зупиняти виробництво. В 1999-2000 рр. випуск тракторів, комбайнів та інших сільськогосподарських машин зменшився в десятки, а то і сотні разів. Але ціни на сільськогосподарську техніку продовжують зростати.

Ціновий диспаритет зростає тому, що в країні відсутнє будь-яке державне регулювання ціноутворення на матеріально-технічні ресурси. В сільському господарстві ціни регулюються рівнем доходів і платоспроможністю населення, тоді як і в інших галузях вони встановлюються самим виробником. В результаті такої цінової політики, аграрний сектор економіки України втратив внаслідок перевищення росту цін на матеріально-технічні ресурси за останнє десятиріччя понад 94 млрд. грн., що лягло безпосередньо на збитки аграрних господарств.

Виходячи з вищевказаного, слід впорядкувати систему цінового моніторингу та ринкового аналізу. На сьогоднішній день практично відсутній систематичний огляд прогнозів цін ринкової кон'юнктури та маркетингової інформації. Все це в свою чергу призводить до встановлення окремими посередницькими структурами дискримінаційних цін на сільськогосподарську техніку.